

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3478/2564

พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด โจทก์ นางสาว ก. ผู้ร้อง นางสาว ป. ผู้คัดค้าน นาย ย. จำเลย
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1719, ป.วิ.อ. มาตรา 39, ป.วิ.อ. มาตรา 116, ป.วิ.อ. มาตรา 118

ย่อ / หลักกฎหมาย

คดีนี้ระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้น จำเลยที่ 4 ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราว โดยนำสมุดบัญชีเงินฝากประจำธนาคารเป็นหลักประกัน และศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว จำเลยที่ 4 ในระหว่างพิจารณา แต่ในระหว่างการเลื่อนคดีไปเพื่อนัดฟังคำพิพากษาศาลชั้นต้น จำเลยที่ 4 ถึงแก่ความตาย ศาลชั้นต้นจึงมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีเฉพาะจำเลยที่ 4 สัญญาประกันตัว จำเลยที่ 4 เป็นอันสิ้นสุดลง ศาลชั้นต้นต้องคืนหลักประกันแก่ผู้ประกันตาม ป.วิ.อ. มาตรา 118 แต่เมื่อจำเลยที่ 4 ซึ่งเป็นผู้ประกันถึงแก่ความตาย ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกตามคำสั่งศาลและผู้คัดค้านซึ่งอ้างว่าเป็นผู้รับมรดกหลักประกันดังกล่าวตามพินัยกรรมต่างยื่นคำร้องขอคืนหลักประกันดังกล่าวต่อศาลชั้นต้น การพิจารณาคำร้องดังกล่าวย่อมเป็นกรณีพิจารณาความเกี่ยวกับสัญญาประกันตัวจำเลยที่ 4 ในคดีอาญา และเป็นเรื่องของกระบวนการพิจารณาทางอาญา การใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ต้องเป็นไปตาม ป.วิ.อ. ภาค 4 ลักษณะ 1 และลักษณะ 2 ซึ่งไม่มีบทบัญญัติว่าเมื่อศาลอุทธรณ์มีคำสั่งหรือคำพิพากษาเป็นอย่างไรแล้ว ให้คำสั่งหรือคำพิพากษาศาลอุทธรณ์นั้นถึงที่สุดแต่ประการใด ผู้คัดค้านจึงชอบที่จะฎีกาโต้แย้งคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ที่ให้คืนหลักประกันให้แก่ผู้ร้องได้ ป.วิ.อ. มาตรา 118 บัญญัติว่า "เมื่อคดีถึงที่สุดหรือความรับผิดชอบตามสัญญาประกันหมดไปตามมาตรา 116 หรือโดยเหตุอื่น ให้คืนหลักประกันแก่ผู้ที่ควรรับไป" ดังนี้ เมื่อจำเลยที่ 4 ถึงแก่ความตายอันเป็นเหตุให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา 39 (1) สัญญาประกันตัวจำเลยที่ 4 เป็นอันสิ้นสุดลง ศาลจึงชอบที่จะคืนหลักประกันให้แก่ผู้ที่ควรรับไป แม้ผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกของจำเลยที่ 4 ตามคำสั่งศาลมีหน้าที่ตามกฎหมายในการรวบรวมทรัพย์สินมรดกของจำเลยที่ 4 ผู้ตายรวมเข้าไว้ในกองมรดกผู้ตายรวมถึงการขอคืนหลักประกันของจำเลยที่ 4 ผู้ตายเพื่อแบ่งปันแก่ทายาทตาม ป.พ.พ. มาตรา 1719 แต่เมื่อผู้คัดค้านยื่นคำร้องขอคืนหลักประกันดังกล่าวด้วย โดยอ้างว่าจำเลยที่ 4 ทำพินัยกรรมยกมรดกเป็นสมุดบัญชีเงินฝากประจำดังกล่าวให้แก่ผู้คัดค้าน และตั้งผู้คัดค้านเป็นผู้จัดการมรดกและผู้คัดค้านยื่นคำร้องขอถอนผู้ร้องจากการเป็นผู้จัดการมรดกของจำเลยที่ 4 ซึ่งคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลจังหวัดเพชรบุรี กรณีจึงยังฟังได้ไม่แน่นอนว่าผู้ร้องหรือผู้คัดค้านเป็นผู้ที่ควรได้รับสมุดบัญชีเงินฝากประจำอันเป็นหลักประกันไปจากศาลชั้นต้น การที่ศาลชั้นต้นซึ่งเป็นผู้สั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวใช้ดุลพินิจให้รอฟังคำสั่งศาลจังหวัดเพชรบุรี ในคดีดังกล่าว จึงชอบแล้ว

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องจากโจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2534 มาตรา 4 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91, 83 รวม 3 ส่วนวน เป็นคดีหมายเลขดำที่ 6920/2550 คดีหมายเลขดำที่ 6921/2550 และคดีหมายเลขดำที่ 6922/2550 ของศาลชั้นต้นและศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้รวมพิจารณาคดีดังกล่าวเป็นคดีเดียวกันกับคดีหมายเลขดำที่

8015/2552 คดีหมายเลขดำที่ 8016/2552 และคดีหมายเลขดำที่ 8017/2552 ของศาลชั้นต้น โดยให้เรียกจำเลยทั้งสามสำนวนนี้ว่าจำเลยที่ 4 ศาลชั้นต้นอนุญาตให้ปล่อยจำเลยที่ 4 ชั่วคราวในระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้น ตีราคาประกันแต่ละสำนวนรวมกัน 2,250,000 บาท โดยจำเลยที่ 4 นำสมุดบัญชีเงินฝากประจำของจำเลยที่ 4 ซึ่งมีเงินฝาก 2,300,000 บาท เป็นหลักประกันจำเลยที่ 4 ให้การรับสารภาพทั้งสามสำนวนและจำเลยในสำนวนอื่นให้การรับสารภาพ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้เลื่อนการอ่านคำพิพากษาเพื่อให้จำเลยนี้และจำเลยอื่นผ่อนชำระหนี้ ในระหว่างการเลื่อนการอ่านคำพิพากษา วันที่ 16 ธันวาคม 2562 ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า จำเลยที่ 4 ถึงแก่ความตาย เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2562 และผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกตามคำสั่งศาล ขอคืนหลักประกันที่เป็นสมุดบัญชีเงินฝากประจำดังกล่าว ศาลชั้นต้นนัดพร้อมคู่ความเพื่อสอบถามหรือนัดฟังคำพิพากษา โจทก์แถลงรับว่าจำเลยที่ 4 ถึงแก่ความตายแล้ว ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ (ที่ถูก เฉพาะจำเลยที่ 4) วันที่ 8 พฤษภาคม 2563 ผู้คัดค้านยื่นคำร้องว่า ผู้คัดค้านเป็นผู้รับมรดกเงินฝากประจำดังกล่าวและเป็นผู้จัดการมรดกตามพินัยกรรมของจำเลยที่ 4 และยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดเพชรบุรีขอถอนผู้ร้องออกจากการเป็นผู้จัดการมรดกของจำเลยที่ 4 และมีคำสั่งตั้งผู้คัดค้านเป็นผู้จัดการมรดกตามพินัยกรรมของจำเลยที่ 4 คดีอยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลจังหวัดเพชรบุรี ขอให้สิ่งคืนหลักประกันสมุดบัญชีเงินฝากประจำของจำเลยที่ 4 ให้แก่ผู้คัดค้านศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า กรณียังมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับผู้มีอำนาจจัดการทรัพย์มรดกของผู้ตาย จึงเห็นสมควรรอคำสั่งของศาลจังหวัดเพชรบุรีในการไต่สวนดังกล่าว หากศาลมีคำสั่งประการใด ให้ผู้มีส่วนได้เสียดังกล่าวแจ้งให้ศาลชั้นต้นทราบ ผู้ร้องอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้คืนหลักประกันให้แก่ผู้ร้อง ผู้คัดค้านฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า เห็นสมควรวินิจฉัยปัญหาตามคำแก้ฎีกาของผู้ร้องก่อนว่า คำพิพากษาศาลอุทธรณ์เป็นที่สุดตามกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า คดีนี้ระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้น จำเลยที่ 4 ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวโดยนำสมุดบัญชีเงินฝากประจำธนาคารเป็นหลักประกัน และศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวจำเลยที่ 4 ในระหว่างพิจารณา แต่ในระหว่างการเลื่อนคดีไปเพื่อนัดฟังคำพิพากษาศาลชั้นต้นจำเลยที่ 4 ถึงแก่ความตาย ศาลชั้นต้นจึงมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีเฉพาะจำเลยที่ 4 สัญญาประกันตัวจำเลยที่ 4 เป็นอันสิ้นสุดลง ศาลชั้นต้นต้องคืนหลักประกันแก่ผู้ประกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 118 แต่เมื่อจำเลยที่ 4 ซึ่งเป็นผู้ประกันถึงแก่ความตาย ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกตามคำสั่งศาลและผู้คัดค้านซึ่งอ้างว่าเป็นผู้รับมรดกหลักประกันดังกล่าวตามพินัยกรรมต่างยื่นคำร้องขอคืนหลักประกันดังกล่าวต่อศาลชั้นต้น การพิจารณาคำร้องดังกล่าวย่อมเป็นกรณีพิจารณาความเกี่ยวกับสัญญาประกันตัวจำเลยที่ 4 ในคดีอาญา และเป็นเรื่องของกระบวนการพิจารณาทางอาญาการใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค 4 ลักษณะ 1 และลักษณะ 2 ซึ่งไม่มีบทบัญญัติว่าเมื่อศาลอุทธรณ์มีคำสั่งหรือคำพิพากษาเป็นอย่างไรแล้ว ให้คำสั่งหรือคำพิพากษาศาลอุทธรณ์นั้นถึงที่สุดแต่ประการใด ผู้คัดค้านจึงชอบที่จะฎีกาโต้แย้งคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ที่ให้คืนหลักประกันให้แก่ผู้ร้องได้ นอกจากนี้ ฎีกาของผู้คัดค้านที่ว่าผู้คัดค้านเป็นผู้รับมรดกและเป็นผู้จัดการมรดกตามพินัยกรรมของจำเลยที่ 4 มีสิทธิขอคืนหลักประกัน แต่ผู้คัดค้านยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งถอนผู้ร้องจากการเป็นผู้จัดการมรดกของจำเลยที่ 4 และตั้งผู้คัดค้านเป็นผู้จัดการมรดกแทน คำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้รอผลคดีดังกล่าวก่อนพิจารณาสั่งเรื่องคืนหลักประกันจึงชอบแล้ว นั้น ถือได้ว่าฎีกาของผู้คัดค้านโต้แย้งคำพิพากษาศาลอุทธรณ์โดยขัดแย้งแล้ว จึงชอบที่ศาลฎีกาจะรับฎีกาดังกล่าว

ไว้พิจารณาได้ ปัญหาต้องวินิจฉัยประการสุดท้ายตามฎีกาของผู้คัดค้านมีว่า ผู้ร้องเป็นผู้ที่ควรได้รับหลักประกันคืนจากศาลชั้นต้นหรือไม่ เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 118 บัญญัติว่า "เมื่อคดีถึงที่สุดหรือความรับผิดชอบตามสัญญาประกันหมดไปตามมาตรา 116 หรือโดยเหตุอื่น ให้คืนหลักประกันแก่ผู้ที่ควรรับไป" ดังนี้ เมื่อจำเลยที่ 4 ถึงแก่ความตายอันเป็นเหตุให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (1) สัญญาประกันตัวจำเลยที่ 4 เป็นอันสิ้นสุดลง ศาลจึงชอบที่จะคืนหลักประกันให้แก่ผู้ที่ควรรับไป แม้ผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกของจำเลยที่ 4 ตามคำสั่งศาลมีหน้าที่ตามกฎหมายในการรวบรวมทรัพย์สินมรดกของจำเลยที่ 4 ผู้ตายรวมเข้าไว้ในกองมรดกผู้ตายรวมถึงการขอคืนหลักประกันของจำเลยที่ 4 ผู้ตายเพื่อแบ่งปันแก่ทายาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1719 แต่เมื่อผู้คัดค้านยื่นคำร้องขอคืนหลักประกันดังกล่าวด้วย โดยอ้างว่าจำเลยที่ 4 ทำพินัยกรรมยกมรดกเป็นสมุดบัญชีเงินฝากประจำดังกล่าวให้แก่ผู้คัดค้าน และตั้งผู้คัดค้านเป็นผู้จัดการมรดกและผู้คัดค้านยื่นคำร้องขอถอนผู้ร้องจากการเป็นผู้จัดการมรดกของจำเลยที่ 4 ซึ่งคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลจังหวัดเพชรบุรี กรณีจึงยังฟังได้ไม่แน่นอนว่าผู้ร้องหรือผู้คัดค้านเป็นผู้ที่ควรได้รับสมุดบัญชีเงินฝากประจำอันเป็นหลักประกันไปจากศาลชั้นต้น การที่ศาลชั้นต้นซึ่งเป็นผู้สั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวใช้ดุลพินิจให้รอฟังคำสั่งศาลจังหวัดเพชรบุรีในคดีดังกล่าว จึงชอบแล้ว ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้คืนหลักประกันแก่ผู้ร้องนั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของผู้คัดค้านฟังขึ้น พิพากษากลับ ให้บังคับคดีตามคำสั่งศาลชั้นต้น

องค์คณะ

สันติชัย วัฒนวิทย์กรรม · ชลิต กฐินะสมิต · กิตติพงษ์ ศิริโรจน์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/3478/2564>